

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-69>

УДК 658.114.5:614(477)

КАЙДА Олег

Національний університет «Львівська політехніка»

<https://orcid.org/0009-0003-1527-8873>

КОСТЮК Ольга

Національний університет «Львівська політехніка»

<https://orcid.org/0000-0002-3499-2787>

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті розкрито значення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я України в умовах економіки сталого розвитку, що визначає їх здатність адаптуватися до змін та ефективно відповідати на суспільні виклики. Визначено, що інтеграція принципів сталого розвитку, включаючи економічну, соціальну та екологічну стійкість, сприяє довготривалому функціонуванню закладів охорони здоров'я та забезпеченню високої якості медичних послуг. Встановлено, що ключовими чинниками конкурентоспроможності є фінансова стабільність, підвищення кваліфікації медичного персоналу та впровадження інноваційних підходів до управління і технологічного забезпечення. З'ясовано, що досягнення Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року вимагає комплексних стратегій, які охоплюють як державну політику, так і внутрішні реформи закладів охорони здоров'я. Впровадження цих стратегій передбачає використання нових механізмів фінансування, розвиток державно-приватного партнерства, модернізацію матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я, а також оптимізацію управлінських процесів. Доведено, що підвищення заробітних плат медичних працівників і забезпечення додаткових соціальних гарантій сприятиме збереженню професійних кадрів та покращенню якості медичних послуг. Обґрунтовано, що розширення автономії закладів охорони здоров'я через стратегічні документи, такі як Указ Президента України від 18.06.2021 № 261/2021 та Стратегія розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року, сприятиме підвищенню їхньої самостійності у прийнятті рішень і фінансовій стабільності. Це дозволить закладам охорони здоров'я активно впроваджувати інновації та забезпечувати якісне медичне обслуговування. Виявлено, що цифровізація процесів управління, впровадження єдиних стандартів надання медичних послуг та розвиток системи самоврядування медичних працівників є важливими складовими підвищення конкурентоспроможності галузі охорони здоров'я. Зроблено висновок, що конкурентоспроможність закладів охорони здоров'я в умовах сталого розвитку економіки напряму залежить від фінансової підтримки, рівня кваліфікації персоналу, ефективності управління та здатності впроваджувати сучасні технології. Недостатнє фінансування та відсутність стратегічного бачення розвитку можуть обмежувати здатність закладів охорони здоров'я до адаптації в умовах нестабільного економічного середовища. Тому комплексний підхід до розвитку конкурентоспроможності галузі є необхідним для забезпечення її стабільного функціонування та підвищення якості медичних послуг для населення України.

Ключові слова: конкурентоспроможність, заклади охорони здоров'я, сталий розвиток, якість медичних послуг, стратегія.

KAIDA Oleh, KOSTIUK Olha

Lviv Polytechnic National University

ANALYSIS OF THE COMPETITIVENESS OF UKRAINIAN HEALTHCARE INSTITUTIONS IN THE CONTEXT OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT ECONOMY

The article reveals the importance of competitiveness of Ukrainian healthcare institutions in the context of the sustainable development economy, which determines their ability to adapt to changes and effectively respond to social challenges. It is determined that the integration of the principles of sustainable development, including economic, social and environmental sustainability, contributes to the long-term functioning of health care facilities and the provision of high-quality medical services. It is established that the key factors of competitiveness are financial stability, advanced training of medical personnel, and the introduction of innovative approaches to management and technological support. It is found that achieving the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030 requires comprehensive strategies that cover both public policy and internal reforms of health care institutions. Implementation of these strategies involves the use of new financing mechanisms, development of public-private partnerships, modernization of the material and technical base of healthcare facilities, and optimization of management processes. It is proven that raising the salaries of healthcare workers and providing additional social guarantees will help to retain professional staff and improve the quality of medical services. It is substantiated that the expansion of the autonomy of healthcare institutions through strategic documents, such as the Decree of the President of Ukraine No. 261/2021 dated 18.06.2021 and the Strategy for the Development of the Healthcare System until 2030, will help to increase their independence in decision-making and financial stability. This will allow healthcare institutions to actively implement innovations and provide quality healthcare. It is found that the digitalization of management processes, the introduction of uniform standards for the provision of medical services, and the development of a system of self-government for medical workers are important components of increasing the competitiveness of the healthcare sector. It is concluded that the competitiveness of health care institutions in the context of sustainable economic development directly depends on financial support, staff qualifications, management efficiency and the ability to implement modern technologies. Insufficient funding and a lack of strategic vision can limit the ability of healthcare facilities to adapt to an unstable economic environment. Therefore, a comprehensive approach to the development of the industry's competitiveness is necessary to ensure its stable functioning and improve the quality of healthcare services for the population of Ukraine.

Keywords: competitiveness, healthcare institutions, sustainable development, quality of medical services, strategy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Система охорони здоров'я є важливим елементом соціально-економічного розвитку країни, а її конкурентоспроможність визначає якість та доступність медичних послуг. У сучасних умовах, коли зростає конкуренція та змінюються потреби суспільства, заклади охорони здоров'я змушені адаптуватися до нових викликів, впроваджуючи інноваційні технології та ефективні управлінські стратегії. Водночас концепція сталого розвитку висуває додаткові вимоги, зокрема раціональне використання ресурсів, екологічну відповідальність та забезпечення рівного доступу до медичних послуг. Для досягнення цих цілей ключову роль відіграють такі чинники, як фінансова стабільність, професійний рівень медичного персоналу та впровадження цифрових рішень. Комплексний аналіз цих аспектів дає змогу оцінити стан та перспективи розвитку закладів охорони здоров'я України в контексті глобальних тенденцій. Саме тому дослідження питання конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я в умовах економіки сталого розвитку є надзвичайно актуальним.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує, що проблема конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я України є предметом активного наукового обговорення серед вітчизняних учених. Відзначається, що конкурентоспроможність таких установ розглядається як комплексна порівняльна характеристика, що визначає переваги їх діяльності на ринку медичних послуг. Перш за все зазначимо, що під «конкурентоспроможністю підприємства» слід розуміти «комплексне системне поняття, яке уособлює в собі конкурентні переваги конкретного підприємства над іншими за сукупністю усіх визначальних параметрів, що сприяють закріпленню позицій підприємства, вигідніших в порівнянні з конкурентами, на певному ринку у конкретний проміжок часу при визначеному впливі середовища функціонування [1]. Зокрема, Бондаренко С. та Гладуш А. визначають такі індикатори конкурентоспроможності як якість медичних послуг, рівень професіоналізму лікарів, побудову відносин з пацієнтами, ціну послуг, організацію роботи закладу, чистоту приміщень та місце його розташування [2, с. 93-94]. Водночас Літвінов О. наголошує на важливості управлінських аспектів конкурентоспроможності, які полягають у діяльності керівництва та економічних відділів закладів охорони здоров'я. Він підкреслює, що для підвищення конкурентоспроможності необхідно звертати увагу на медичні та комерційні чинники, включаючи якість послуг, кваліфікацію персоналу, ціни та імідж установи. Також важливими є зовнішні чинники, такі як попит на ринку медичних послуг і конкуренція, а також внутрішні чинники, що включають ефективність управлінських та медичних процесів [3]. Розширюючи цю концепцію, Рогачевський О. підкреслює, що методологія конкурентоспроможності в охороні здоров'я повинна враховувати стратегічні перетворення, що передбачають соціально-економічні процеси та застосування системних і синергетичних ефектів. Важливими є також інституційні реформи, що сприяють доступності медичних послуг, а також здійсненню профілактичної діяльності. Завдяки таким заходам можна знижувати рівень смертності та зменшувати витрати, пов'язані із захворюваністю, що є важливим для підтримки здоров'я нації [4, с. 242]. Натомість Стахів О. та Зошук І. звертають увагу на важливість конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я в умовах мінливого безпечного середовища, наголошуючи на необхідності адаптації до змін. Це включає гнучкість управлінських процесів, швидке прийняття стратегічних рішень, модернізацію матеріально-технічної бази, підвищення кваліфікації персоналу та фінансову стабільність, що забезпечує довгострокову конкурентоспроможність таких закладів, особливо в умовах економічної нестабільності [5, с. 478-479]. Зі свого боку, Ткаченко О. та Горбенко С. розглядають конкурентоспроможність закладів охорони здоров'я з двох основних аспектів – зовнішнього і внутрішнього. Вони зазначають, що в умовах відсутності чітко сформованого конкурентного середовища в Україні важливішими є внутрішні аспекти діяльності закладу, такі як оптимізація управління, впровадження інновацій, ефективне використання ресурсів та задоволення потреб пацієнтів. Водночас зовнішні чинники такі, як взаємодія з іншими медичними закладами, мають менший вплив через нерозвиненість конкуренції на ринку медичних послуг в Україні [6, с. 105]. З огляду на ці зміни О. Костюк та О. Кайда наголошують, що комерціалізація медицини призвела до трансформації підходу до медичних послуг, які все частіше розглядаються як товар, а самі заклади охорони здоров'я почали функціонувати за принципами підприємств. Це, у свою чергу, сприяє посиленню конкуренції та зумовлює необхідність активного використання маркетингових стратегій для залучення пацієнтів. Відтак, зміна сутності медичних послуг спонукала медичні установи до впровадження ефективних маркетингових інструментів, що дозволяють не лише залучати клієнтів, а й зміцнювати свої позиції на ринку. Особливу роль у цьому процесі відіграють приватні медичні заклади, які швидко адаптувалися до ринкових умов і використовують широкий спектр маркетингових прийомів, таких як гнучка цінова політика та акційні пропозиції, що сприяє їхній конкурентоспроможності [7, с. 130].

Отже, дослідження вітчизняних науковців свідчать про те, що конкурентоспроможність закладів охорони здоров'я в Україні є комплексною проблемою, що включає як внутрішні, так і зовнішні аспекти, зокрема, якість медичних послуг, професіоналізм лікарів, ефективність управління, адаптацію до змін, а також стратегічні перетворення, які мають сприяти доступності послуг і здоров'ю населення. Однак невирішеними

залишаються питання аналізу конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я України в умовах економіки сталого розвитку, зокрема щодо ефективного поєднання економічних, соціальних та екологічних аспектів, а також визначення конкретних механізмів впливу сталого розвитку на конкурентоспроможність закладів охорони здоров'я України у сучасних умовах.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є аналіз конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я України в умовах економіки сталого розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Конкурентоспроможність закладів охорони здоров'я є важливим чинником, що визначає їх здатність адаптуватися до змінюваних умов економіки та задовольняти потреби суспільства. У зв'язку з постійними викликами, заклади охорони здоров'я повинні ефективно впроваджувати новітні технології та оптимізувати внутрішні процеси управління, оскільки це дозволяє підвищити їх ефективність і забезпечити кращу якість послуг. Водночас важливим аспектом є інтеграція принципів сталого розвитку, які передбачають економічну, соціальну та екологічну стійкість, що забезпечує сталість і довготривалу конкурентоспроможність. У цьому контексті значення набувають такі чинники, як фінансова стабільність та підвищення кваліфікації медичного персоналу, що безпосередньо впливають на конкурентоспроможність закладів, оскільки їх професіоналізм і ефективність управління є основою стабільної роботи.

Ці питання набувають особливої актуальності в рамках досягнення Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року [8], оскільки важливість здоров'я як основи сталого розвитку та забезпечення прав людини є важливою частиною цих цілей. Однією з основних цілей є забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх, незалежно від віку, що підкреслює значення охорони здоров'я для всього суспільства. Для реалізації цієї мети необхідно впроваджувати зміни в економічній сфері, зокрема в галузі охорони здоров'я, що потребує адаптації системи до нових умов. Тому дослідження впливу різних чинників на ефективність функціонування закладів охорони здоров'я стає надзвичайно важливим для забезпечення стійкості та розвитку цієї галузі, зокрема у контексті нестабільного економічного середовища.

Задля досягнення Цілей сталого розвитку України до 2030 року у сфері охорони здоров'я, необхідно впроваджувати комплексні стратегії, що включають як зміни на рівні державної політики, так і трансформацію внутрішніх процесів закладів охорони здоров'я. Такі стратегії повинні поєднувати інноваційні підходи до фінансування, розвитку кадрового потенціалу, а також адаптації до нестабільних умов економіки та потреб суспільства, що дозволить зберегти високий рівень медичних послуг. Важливим етапом цього процесу є забезпечення ефективного управління закладами охорони здоров'я, що включає оптимізацію ресурсів, підвищення кваліфікації персоналу та інтеграцію нових технологій у медичні процеси. Це, зі свого боку, дозволяє не лише підвищити конкурентоспроможність закладів охорони здоров'я, але й забезпечити їх стабільне функціонування в умовах економічних викликів, що є необхідним для стійкого розвитку всієї галузі. Саме тому Указ Президента України «Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників» [9], спрямований на розвиток цієї сфери, є важливим кроком у досягненні сталого розвитку та підвищенні якості медичних послуг для всіх верств населення.

Так, Указ Президента України «Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників» [9] спрямований на забезпечення ефективного функціонування закладів охорони здоров'я у контексті економіки сталого розвитку. Одним із ключових аспектів документа є фінансове підсилення сфери охорони здоров'я, зокрема підвищення заробітних плат лікарів та середнього медичного персоналу, що сприятиме залученню висококваліфікованих кадрів і зменшенню відтоку фахівців за кордон. Це, зі свого боку, дозволить зменшити дефіцит кадрів у закладах охорони здоров'я та покращити якість медичних послуг. Крім того, документ передбачає модернізацію матеріально-технічної бази лікарень, реконструкцію опорних закладів та впровадження сучасного діагностичного обладнання, що безпосередньо впливає на якість надання медичних послуг і покращує ефективність лікувального процесу. Важливою складовою конкурентоспроможності є також розвиток державно-приватного партнерства, що дозволяє залучати додаткові інвестиції та підвищувати рівень медичного обслуговування відповідно до міжнародних стандартів, зокрема за рахунок інновацій у фінансуванні та управлінні закладами охорони здоров'я. Окрім фінансових і матеріально-технічних аспектів, документ акцентує увагу на вдосконаленні управлінської діяльності у сфері охорони здоров'я через впровадження механізмів самоврядування медичних працівників та посилення їх соціального захисту, що має на меті підвищення ефективності та прозорості управлінських процесів. Зокрема, передбачається розробка концепції медичного самоврядування, що сприятиме автономії професійної діяльності лікарів, захисту їхніх трудових прав та формуванню ефективних колективних договорів. Також значна увага приділяється цифровізації процесів управління, що сприятиме прозорості, контролю за дотриманням прав працівників та оптимізації взаємодії між державними та приватними закладами охорони здоров'я. Запровадження єдиних стандартів надання медичної допомоги, посилення соціально-економічних гарантій та підтримка місцевого

самоврядування у реалізації цих заходів сприятимуть створенню конкурентоспроможного сектору охорони здоров'я, здатного ефективно функціонувати в умовах сталого розвитку економіки.

Крім того, схвалення Стратегії розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.01.2025 № 34-р. [10] передбачає значні зміни в системі охорони здоров'я, зокрема запровадження автономії для закладів охорони здоров'я, що дозволить підвищити рівень самостійності таких закладів у прийнятті рішень. Це, зі свого боку, посилить їх здатність до самофінансування через оплату послуг, що стане основою для розвитку конкуренції та змін у фінансуванні закладів охорони здоров'я. Стратегія також має на меті створення умов для залучення інвестицій, підвищення економічної привабливості та покращення економічної ефективності охорони здоров'я, що сприятиме економічному відновленню та забезпечить більший доступ до якісних медичних послуг для населення. Окрім того, планується зміцнення професійної автономії та сталого розвитку закладів охорони здоров'я, що дозволить формувати надійні національні інституції охорони здоров'я, здатні ефективно реагувати на виклики, покращуючи взаємодію з місцевими органами влади в рамках реформ децентралізації.

Фінансування охорони здоров'я, зокрема медичних закладів, є критичним елементом для забезпечення їх конкурентоспроможності, оскільки воно визначає можливості для адаптації до постійно змінюваних умов та викликів, з якими зіштовхується система охорони здоров'я. Недостатнє фінансування може значно обмежити здатність закладів охорони здоров'я здійснювати необхідні інвестиції в новітні технології, методи лікування та обладнання, що, зі свого боку, знижує їх конкурентні переваги. Такий дефіцит ресурсів не дозволяє впроваджувати інноваційні підходи, а також ускладнює модернізацію інфраструктури та підвищення кваліфікації медичного персоналу, що є важливими чинниками для надання високоякісних медичних послуг.

В умовах економіки сталого розвитку, де важливими є не тільки економічні, але й соціальні та екологічні аспекти, конкурентоспроможність закладів охорони здоров'я безпосередньо залежить від рівня їх інвестиційної привабливості та здатності адаптуватися до нових вимог. Це, зі свого боку, визначає їх здатність залучати необхідні фінансові ресурси для підтримки стійкої матеріально-технічної бази та запровадження новітніх методів лікування і розвитку інновацій. Інвестиції в заклади охорони здоров'я дозволяють не лише покращити підготовку медичного персоналу, що сприяє підвищенню його професійного рівня, а й підвищують якість обслуговування пацієнтів. Адекватні бюджетні асигнування, своєю чергою, дають можливість запроваджувати сучасні методи управління та цифрові технології, що забезпечують ефективну роботу закладів і підвищують прозорість їх процесів. Модернізація інфраструктури, інвестиції в нове обладнання та розширення доступу до передових лікувальних технологій не лише сприяють покращенню медичного обслуговування, а й зміцнюють довіру громадян до системи охорони здоров'я, що є ключовим чинником у забезпеченні її стабільності.

У контексті зростаючої нестабільності, як на національному, так і на міжнародному рівні, здатність закладів охорони здоров'я ефективно реагувати на зміни зовнішнього середовища стає пріоритетом. Високий рівень інвестицій та фінансування виступає важливим чинником, що забезпечує цю здатність без втрати конкурентоспроможності. Завдяки такому фінансовому підсиленню заклади охорони здоров'я можуть швидко адаптуватися до нових умов і забезпечувати стабільність у наданні медичних послуг, одночасно створюючи можливості для розвитку інновацій. Це дозволяє закладам охорони здоров'я залишатися конкурентоспроможними в довгостроковій перспективі.

Аналіз фінансування закладів охорони здоров'я в умовах економічної нестабільності є необхідним для оцінки ефективності державної політики та її впливу на конкурентоспроможність закладів охорони здоров'я. У зв'язку з цим, доцільно розглянути динаміку видатків з державного бюджету України на охорону здоров'я, що дозволяє оцінити рівень підтримки галузі та її здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища (таблиця 1).

У такому контексті аналіз динаміки видатків з державного бюджету України на охорону здоров'я в контексті конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я в умовах економіки сталого розвитку дозволяє виявити кілька важливих аспектів, які безпосередньо впливають на здатність таких закладів ефективно функціонувати в умовах змінюваної економічної ситуації та викликів національного та міжнародного рівнів. Так, загальний обсяг фінансування охорони здоров'я з державного бюджету в Україні демонструє стійке збільшення. Якщо у 2020 році видатки становили 1,29 трлн грн, то до 2024 року цей показник зріс до 4,49 трлн грн. Таке збільшення свідчить про певне підвищення пріоритетності охорони здоров'я в державній політиці, що пов'язане з необхідністю модернізації закладів охорони здоров'я, впровадженням інновацій та розширенням доступу до медичних послуг. Напрямок «Поліклініки і амбулаторії, швидка і невідкладна допомога» засвідчує зростання частки з 6,21% у 2020 році до 8,69% у 2024 році, що вказує про важливість доступності первинної медичної допомоги та екстрених послуг. Категорія «Лікарні та санаторно-курортні заклади» займає значну частку видатків (від 3,37% до 7,51%), що підкреслює увагу до спеціалізованої медичної допомоги та реабілітації. Зростання фінансування цих установ є важливим для підвищення їх конкурентоспроможності в умовах високих вимог до якості та доступності медичних послуг. Напрямок «Санітарно-профілактичні та протиепідемічні заходи» свідчить, що за останні роки спостерігається зниження

частки цих витрат (з 0,48% до 0,42%), що вказує на зниження уваги до профілактики та боротьби з епідеміями на державному рівні. Напрямок «Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері охорони здоров'я» свідчить, що його частка в загальних видатках залишалася стабільною, що підкреслює важливість інновацій та наукових розробок для покращення медичних послуг і посилення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я. Напрямок «Інша діяльність у сфері охорони здоров'я» займає найбільшу частку витрат (понад 80%), що включає різноманітні адміністративні та організаційні витрати, які є основним чинником, що забезпечує функціонування закладів охорони здоров'я на базовому рівні.

Таблиця 1

Динаміка видатків з державного бюджету України на охорону здоров'я

Роки		Охорона здоров'я	Медична продукція та обладнання	Поліклініки і амбулаторії, швидка і невідкладна допомога	Лікарні та санаторно-курортні заклади	Санітарно-профілактичні та протиепідемічні заходи і заклади	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері охорони здоров'я	Інша діяльність у сфері охорони здоров'я
2020	грн	1288016706161,71	-	17427064427	7762702211,81	4215564131,33	599340429,25	112173376689,19
	%	100,00	-	0,14	621	337	0,48	89,79
2021	грн	1490258911358,77	-	252914243,70	14088269576,17	7363157219,69	881484983,29	147919347017,81
	%	100,00	-	0,15	826	432	0,52	86,75
2022	грн	2705423311855,97	224781790,78	328623706,75	13651300195,79	11639429897,94	767320211,00	157656384143,19
	%	100,00	0,12	0,18	741	632	0,42	85,56
2023	грн	4014418147743,01	-	382464240,51	13467310743,53	12991267437,87	930518811,43	151486687124,42
	%	100,00	-	0,21	751	725	0,52	84,51
2024	грн	448668273858,66	-	42469969,44	17515382354,46	9886196405,76	843195352,79	172775939543,22
	%	100,00	-	0,21	869	491	0,42	85,77

Джерело: складено на основі [11].

Зростання загальних витрат на охорону здоров'я свідчить про поступову модернізацію закладів охорони здоров'я та готовність уряду інвестувати в покращення інфраструктури. В умовах економіки сталого розвитку це важливо для досягнення довгострокових цілей в охороні здоров'я, таких як підвищення доступу до медичних послуг, покращення якості лікування та впровадження інновацій. Також варто зазначити, що зростання фінансування лікарень та санаторно-курортних закладів, а також поліклінік і амбулаторій є важливим для покращення медичної інфраструктури, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку. Відтак, аналіз динаміки видатків показує, що впродовж останніх років спостерігається стабільне збільшення фінансування закладів охорони здоров'я, зокрема на інфраструктуру та спеціалізовані послуги. Проте для забезпечення повної конкурентоспроможності таких закладів необхідно збільшити інвестиції в інновації, наукові дослідження, а також у профілактичні та санітарно-епідемічні заходи, що дозволить закладам охорони здоров'я ефективно реагувати на сучасні виклики та забезпечити стійке зростання в умовах економіки сталого розвитку.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, підсумовуючи, зауважимо, що аналіз конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я України в умовах сталого розвитку є важливим аспектом для забезпечення ефективної діяльності таких закладів у сучасних умовах. Однак успішне підвищення їх конкурентоспроможності неможливе без врахування комплексної взаємодії економічних, соціальних та екологічних чинників, які значною мірою впливають на діяльність таких закладів. Саме тому ключовими показниками конкурентоспроможності є якість медичних послуг, кваліфікація лікарів, ціна послуг та організація роботи закладу. Зважаючи на зовнішні та внутрішні чинники, зокрема ресурсні ринки, попит і управлінські процеси, заклади охорони здоров'я мають оптимізувати свою діяльність, орієнтуючись на досягнення сталого розвитку. Водночас впровадження інновацій, покращення технічного оснащення та кваліфікації персоналу є важливими елементами для підвищення ефективності діяльності таких закладів. У цьому контексті фінансова стабільність та правильне управління ресурсами виступають як ключові аспекти, що забезпечують довгострокові конкурентні переваги, оскільки без них неможливий сталий розвиток. Не менш важливою є ідея впровадження принципів сталого розвитку, які сприяють не тільки економічній, а й соціальній та екологічній стійкості, що стає необхідною умовою для збереження здоров'я населення в цілому. Тому підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я повинно включати інвестиції в розвиток кадрів, модернізацію матеріально-технічної бази та адаптацію до змін у попиті та ринкових умовах, що дозволяє підвищити ефективність медичних послуг. При цьому, стратегії для розвитку таких закладів повинні базуватися на взаємодії з державою, приватними інвесторами та міжнародними партнерами, що забезпечить високий рівень якості медичних послуг. Тому врахування цих чинників дозволяє не лише досягти сталого

розвитку галузі, але й гармонізувати його з Цілями сталого розвитку України до 2030 року, що є важливою метою для забезпечення процвітання країни у перспективі.

Література

1. Бочко О. Ю., Кожушко П. І. Теоретичні підходи до дефініції «конкурентоспроможність підприємства». Економіка та суспільство. 2024. № 61. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3813/3733>
2. Бондаренко С. М., Гладуш А. О. Оцінка конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я. Інфраструктура ринку. 2020. Випуск 49. С. 92-96.
3. Літвінов О. С. Управління закладами охорони здоров'я в умовах конкурентного середовища. Ефективна економіка. 2015. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5418>
4. Рогачевський О. П. Забезпечення конкурентоспроможності у галузі охорони здоров'я з урахуванням стратегічного потенціалу. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 6. С. 236-242.
5. Стахів О., Зошук І. Конкурентоспроможність закладів охорони здоров'я в умовах мінливого безпекового середовища. Науковий вісник Полісся. 2024. № 1(28). С. 470-483.
6. Ткаченко О. В., Горбенко С. М. Конкурентоспроможність закладів охорони здоров'я як невід'ємна складова сталого розвитку галузі. Економіка та підприємництво. 2024. Вип. 53. С. 101–109.
7. Костюк О., Кайда О. Система маркетингових комунікацій закладів охорони здоров'я в умовах економіки сталого розвитку. Київський економічний науковий журнал. 2024. № 4. С. 127-135.
8. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
9. Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників: Указ Президента України від 18.06.2021 № 261/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261/2021#Text>
10. Про схвалення Стратегії розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Стратегія, План, Заходи від 17.01.2025 № 34-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2025-%D1%80>
11. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2024&budgetType=NATIONAL>

References

1. Bochko, O. Yu., Kozhushko, P. I. (2024). Teoretychni pidkhody do definitsii «konkurentospromozhnist pidpriemstva» [Theoretical approaches to the definition of “competitiveness of the enterprise”]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 61. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3813/3733> [in Ukrainian]
2. Bondarenko, S. M., Hladush, A. O. (2020). Otsinka konkurentospromozhnosti zakladiv okhorony zdorovia [Assessment of the competitiveness of health care institutions]. *Infrastruktura rynku – Market infrastructure*, 49, 92-96 [in Ukrainian]
3. Litvinov, O. S. (2015). Upravlinnia zakladamy okhorony zdorovia v umovakh konkurentnoho seredovyshcha [Management of health care institutions in a competitive environment]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5418> [in Ukrainian]
4. Rohachevskiy, O. P. (2020). Zabezpechennia konkurentospromozhnosti u haluzi okhorony zdorovia z urakhuvanniam stratehichnoho potentsialu [Ensuring competitiveness in the healthcare sector with regard to strategic potential]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Bulletin of Khmelnytsky National University. Economic Sciences*, 6, 236-242 [in Ukrainian]
5. Stakhiv, O., Zoshchuk, I. (2024). Konkurentospromozhnist zakladiv okhorony zdorovia v umovakh minlyvoho bezpekovoho seredovyshcha [Competitiveness of health care institutions in a changing security environment]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissya*, 1(28), 470-483 [in Ukrainian]
6. Tkachenko, O. V., Horbenko, S. M. (2024). Konkurentospromozhnist zakladiv okhorony zdorovia yak nevidiemna skladova staloho rozvytku haluzi [Competitiveness of health care institutions as an integral part of sustainable development of the industry]. *Ekonomika ta pidpriemnytstvo – Economics and entrepreneurship*, 53, 101–109 [in Ukrainian]
7. Kostiuk, O., Kaida, O. (2024). Systema marketynhovykh komunikatsii zakladiv okhorony zdorovia v umovakh ekonomiky staloho rozvytku [The system of marketing communications of health care institutions in the conditions of sustainable development economy]. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovi zhurnal – Kyiv Economic Scientific Journal*, 4, 127-135 [in Ukrainian]
8. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30.09.2019 № 722/2019 [On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030: Decree of the President of Ukraine of 30.09.2019 No. 722/2019]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> [in Ukrainian]
9. Pro zakhody shchodo pidvyshchennia konkurentospromozhnosti zakladiv okhorony zdorovia ta zabezpechennia dodatkovykh harantii dlia medychnykh pratsivnykiv: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 18.06.2021 № 261/2021 [On measures to increase the competitiveness of health care institutions and provide additional guarantees for health care workers: Decree of the President of Ukraine of 18.06.2021 No. 261/2021]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261/2021#Text> [in Ukrainian]
10. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku systemy okhorony zdorovia na period do 2030 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii u 2025-2027 rokakh: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy; Stratehiia, Plan, Zakhody vid 17.01.2025 № 34-r [On approval of the Healthcare System Development Strategy for the period up to 2030 and approval of the operational plan of measures for its implementation in 2025-2027: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine; Strategy, Plan, Measures of 17.01.2025 No. 34-p]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2025-%D1%80> [in Ukrainian]
11. Derzhavnyi veb-portal biudzhetu dlia hromadian [State web portal of the budget for citizens]. URL: <https://openbudget.gov.ua/> [in Ukrainian]